

5. Χρονικές προτάσεις

1. Ορισμός :

Φανερώνουν πότε γίνεται αυτό που σημαίνει το ρήμα της πρότασης απ' την οποία εξαρτιόνται. Οι χρονικές προτάσεις, ανάλογα με τη χρονική τους σχέση, δηλώνουν: α) το σύγχρονο, β) το προτερόχρονο και γ) το υστερόχρονο.

- *Ότε αὐτὴ ἡ μάχη ἐγένετο, Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυχε ὦν*

2. Συντακτικός ρόλος:

Πολύ σπάνια μια χρονική πρόταση μπορεί να λειτουργήσει σαν επεξήγηση.

- *Τοῦτο ἐστὶ τὸ δεινόν, δταν τίς εὖ ποιῶν πάσχη κακῶς*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	ΕΚΦΟΡΑ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
<p>Εισάχονται:</p> <p>1. Με τους χρονικούς συνδέσμους: <i>ὡς, ὅτε, ὁπότε, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ἕως, ἔστε, ἄχρι, μέχρι, ἤνίκα, ὀπηνίκα, πρὶν</i></p> <p>2. με εμπρόθετες αναφορικές εκφράσεις: <i>ἐξ οὗ, ἐξ οὗ, ἐν ᾧ, ἄχρι οὗ, ἄχρι οὗ, μέχρι οὗ</i></p> <p>3. με τα χρονικά επιρρήματα: <i>ὁσάκις, ὀποσάκις</i></p> <p>4. με χρονικές εκφράσεις: <i>ἐπεὶ πρῶτον, ἐπειδὴ πρῶτον, ἐπεὶ τάχιστα, ἐπειδὴ τάχιστα, ὡς τάχιστα</i></p>	<p>1. οριστική, ὅταν δηλώνουν ορισμένο και πραγματικό γεγονός (ἀρνηση οὐ).</p> <p>2. Υποτακτική + ἄν αοριστολογικό, ὅταν δηλώνουν:</p> <p>α. το προσδοκώμενο. Τότε στην κύρια πρόταση, μπαίνει μέλλοντας ἢ κάποια ἄλλη μελλοντική ἔκφραση</p> <p>β. την ἀόριστη επανάληψη στο παρόν ἢ μέλλον. Τότε στην κύρια πρόταση υπάρχει ενεστώτας ἢ γνωμικός ἀόριστος ἢ κάποια ἄλλη ενεστωτική ἔκφραση. Οι προτάσεις αυτές που εκφέρονται με υποτακτική + ἄν αορ. λέγονται χρονικό - υποθετικές και μαζί με την κύρια απ' την οποία εξαρτιόνται σχηματίζουν χρονικό υποθετικό λόγο (ἀρνηση μή).</p> <p>3. Ευκτική (ἀρνηση μή) στις εξής περιπτώσεις:</p> <p>α. ὅταν με τη χρονική πρόταση ἡ πράξη δεν προσδιορίζεται χρονικά με ακρίβεια, ἀλλὰ γίνεται ἀόριστα σε υποτιθέμενο χρόνο. Τότε ἔχουμε χρονική υποθετική πρόταση που δηλώνει ἀπλή σκέψη του λέγοντος</p> <p>β. ὅταν προηρείται ιστορ. χρόνος (ευκτική του πλαχίου λόγου· στον ευθύ λόγο=υπο/κη + ἄν)</p> <p>γ. ὅταν ἔχουμε ἀόριστη επανάληψη στο παρελθόν (επαναληπτική ευκτική).</p>	<p>- Ἦνίκα δειλὴ ἐγένετο ἐφάνη κονιορτός</p> <p>- Ἦνίκα δ' ἄν ἦ ὁ καιρός, πρὸς σέ ἦξω</p> <p>- Ἐπειδὴν ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνατε</p> <p>- Μαινόμεθα πάντες, ὁπότεν ὀργιζόμεθα</p> <p>- Ὅταν ἐκ πλεονεξίας ... οὗτος ἰσχύσῃ ..., πάντα διέλυσε = γνωμικός ἀόριστος = ενεστώτας)</p> <p>- Ὁ ἐκὼν πεινῶν φάγοι ἄν, ὁπότε βούλοῖτο (= εἴ ποτε βούλοῖτο, ὁ ἐκὼν πεινῶν φάγοι ἄν)</p> <p>- Ἐκέλευσε ἠσύχως πορεύεσθαι, ἕως ἄγγελος ἔλθοι (ευθύς λ.: πορεύεσθε ἠσύχως, ἕως ἄν ἄγγελος ἔλθῃ).</p> <p>- Ὅποτε θύοι Κρίτων ἐκάλει Ἄρχέδημον (= κάθε φορά που θυσίαζε)</p>
<p>ἤνίκα = ὅταν</p> <p>ὀπηνίκα = ὅταν, ὅποια ὥρα</p> <p>ὀποσάκις = ὅσες φορές</p> <p>ἐπεὶ πρῶτον, ἐπειδὴ πρῶτον, ἐπεὶ τάχιστα = ευθύς ὡς, μόλις</p>		

Σύνταξη του "πρίν"

ΚΥΡΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
αρνητική ή ερωτηματική που ισοδυναμεί με αρνητική ή ακόμα πρόταση, η οποία περιέχει έκφραση που συνεπάγεται άρνηση.	1. πρίν + οριστική ιστορικού χρόνου: Δηλώνει ορισμένο και πραγματικό γεγονός, πρίν = παρά αφού, έως ότου. Σημείωση: πιο σπάνια έχουμε πρίν + οριστική, και όταν ακόμα η κύρια πρόταση είναι καταφατική.	<ul style="list-style-type: none"> - Ούτε τότε, Κύρω ήθελον ίέναι, πρίν ή γυνή αὐτόν ἔπεισεν - Καί δ,τι ἔποιουν ἡμφεγνόουν (= οὐκ ἐγίγνωσκον), πρίν Νίκαρχος Ἄρκας ἦκεν - Ἐθαύμαζον τοὺς Κορινθίους πρύμναν κρουομένους πρίν τινες ἰδόντες εἶπον...
αρνητική ή ερωτηματική που ισοδυναμεί με αρνητική (σπάνια καταφατική)	2 πρίν + υποτακτική (συνήθως αορίστου) + ἄν αοριστολογικό. Δηλώνει προσδοκώμενο ή αόριστη επανάληψη στο παρόν και το μέλλον, πρίν = προτού να Σημείωση: πιο σπάνια έχουμε πρίν + υποτακτική χωρίς το αοριστολογικό ἄν	<ul style="list-style-type: none"> - Μηδένα φίλον ποιού, πρίν ἄν μάθης πῶς κέχρηται τοῖς πρότερον φίλοις - Τίς ἄν κρίνειεν, πρίν ἄν ἀμφοῖν μῦθον ἐκμάθη σαφῶς. - Μή στέναζε, πρίν μάθης
Ρήμα ιστορικού χρόνου που συνοδεύεται συνήθως από άρνηση.	3. πρίν + ευκτική του πλάγιου λόγου. Η ευκτική αυτή αντικαθιστά την υποτακτική + ἄν αοριστολογικό.	<ul style="list-style-type: none"> - Οὐδαμόθεν ἀφίεσαν πρίν παραθεῖεν αὐτοῖς ἄριστον
Ρήμα σε ευκτική	4. πρίν + ευκτική, όταν συσχετίζεται με πρόταση που έχει ευκτική (έλεξη εκκλίσεως)	<ul style="list-style-type: none"> - Ὅλοιο πρίν μάθοιμι
Καταφατική (σπάνια αρνητική)	5. πρίν + απαρέμφατο, πρίν = προτού να	<ul style="list-style-type: none"> - Ἐπί τό ἄκρον ἀναβαίνει Χειρίσοφος, πρίν τινας αἰσθέσθαι τῶν πολεμίων - Πρίν ἔχεσθαι τά ἄκρα, οὐκ ἔδεισθε εἰρήνης